

12. HOGYAN BÁNJUNK A JAVAINKKAL?

Gyülekezeti óraszám: 1. Egyházi iskolák óraszám: 1.

TEOLÓGIAI ALAPVETÉS

Bartha Tibor (szerk.): Keresztyén Bibliai Lexikon. Budapest, 1995, Kálvin Kiadó.

Bühlmann, Walter: Hogyan élt Jézus. Budapest, 1997, Corvinus Kiadó.

Jeremias, Joachim: Jézus példázatai. Budapest, 1990, Kálvin Kiadó.

Kozma Zsolt: Jézus Krisztus példázatai. Kolozsvár, 2002, Iránytű Alapítvány.

Schweizer, Eduard: Das Evangelium nach Lukas. Göttingen, 1986, Vandenhoeck und Ruprecht.)

Gazdagság a Szentírásban:

A gazdagság, a vagyon megítélése a Bibliában egyfajta változáson megy keresztül. A letelepedés (kánaáni honfoglalás) előtt, a vándorlás idején nem voltak jelentős vagyoni különbségek. Ezért a gazdagság nem vetett fel erkölcsi problémát. A gazdagság és a jólét sokkal inkább az Isten áldásának volt a jele. „*Akit Isten megáld, megajándékozza földi gazdagsággal. Az ÚR igen megáldotta az én uramat, és meggazdagodott.*” (1Móz 24,35) „*Az ÚR tesz szegénnyé és gazdaggá, megaláz és felmagasztal.*” (1Sám 2,7)

A királyság korától kezdve, a letelepült életformával együtt rétegződni kezdett a társadalom. Egy szűk réteg vagyonosodott és a nagy többség egyre szegényebbé vált. Ekkor kezdett erkölcsi problémává válni a gazdagság. A gazdagság azért jelentett problémát, mert a gazdagok Istenhez és embertársaihoz való viszonya megváltozott. A gazdagság akadályá vált Isten és ember, ember és ember között. A próféták ezt szavá is tették. (pl. Ámós)

Jézus történeteiben és mondásaiban is találkozunk ez utóbbi gondolattal. „*Jézus ekkor körülnézett, és így szólt tanítványaihoz: „Milyen nehezen mennek be Isten országába a gazdagok!”* (Mk 10,23) Az Újszövetségben már negatív színezete van a gazdagságnak. A gazdagság, vagyon, földi javak sokszor az emberektől és az Istentől való eltávolodást vonták maga után, ezért az Istentől való távolság szimbóluma, jele lett. „*Akinél pedig tövises közé hullott, hallja az igét, de e világ gondja és a gazdagság csábítása megfojtja az igét, és nem hoz termést.*” (Mt 13,22) Pál egyik levelében még tovább is ment ennél. A vagyonhoz, pénzhez való rossz viszony következménye, hogy az ember életében minden viszonyulás felborul, a vagyonhoz való helytelen hozzáállás megmutatkozik az ember egész életén. Ha Isten helyébe a vagyon lép, akkor ez minden területén kisiklást mutat: „*Mert minden rossznak gyökere a pénz szerelme, amely után sóvárogva egyesek eltévelyedtek a hittől, és sok fájdalmat okoztak önmaguknak.*” (1Tim 6,10)

VALLÁSPEDAGÓGIAI SZEMPONTOK

(Felhasznált irodalom:)

Az élethelyzetekhez, etikai kérdésekhez tartozik a lecke az Isten utat mutat a mindennapokban című témakörön belül. Miután körbejártuk az elégedettség kérdését, áttekintettük, hogy mi tesz igazán gazdaggá, most a tanuló elé két olyan példát állítunk, akik Isten által elégedettséget élte meg az életükben, és Tőle kapott gazdagságukat jól használták.

A történelemtudatuk még egyrészt a *konkrét-narratív* szinten van (6-12), amikor a világról az elbeszélések, életpéldák nyomán tájékozódik. Ezért beszélhetünk történetekről, és ezért hatnak rá ösztönzőleg a történelmi személyiségek nem hétköznapi tettei. De jelentősége van már a realitás-közelségnek is, ezért fontos, hogy ne csak a hőstettekről, hanem a hétköznapiakban követendő életpéldákról is halljon. A történelemtudat éppen a 13 éves korban kezd átváltani a

szintetikus-interperszonális szintre (14-16). Képes az események fölé emelkedni, és azokból tanulságokat levonni, de még nem érdeklődik a nagyobb összefüggések iránt. Itt érdemes számára felmutatni Huszár Gál példáján, aki saját vagyonából építtette a nyomdát, hogy milyen jelentősége volt ennek a 16. században azáltal, hogy már sokakhoz eljuthatott számos irata a reformációnak. A Huszár Gál féle énekeskönyv jelentősége is említésre méltó. Mivel ebben az életkorban a történelmi ismeretek erősítik a csoportidentitást, így egy-egy ilyen énekkel a református identitásukat erősíthetjük, megmutatva nekik, hogy évszázadokon átívelő kapcsolatunk a Krisztusba vetett hit, amikor azokkal a szavakkal dicsérjük Istent, amivel elődeink tettek. Természetesen a zene a serdülő számára kiemelkedő jelentőséggel bír, és valószínű nem a 16. századi énekek lesznek a kedvencei, de ha a csoportban lévő zenészeket biztatjuk hangszeres kíséretre, akkor örömmel énekelhetik az évszázados dallamokat. A vallástanár lelkesedése, lelkesítése átragadhat az éneklésben is a tanulókra, főleg ha a hangszerelése maivá válik.

Egy közelebbi példa Albert Schweitzer élete, aki elsősorban tehetségének gazdagságával szolgálta Megváltóját. Mind orvosként, mind lelkészként, mind orgonistaként elsősorban Isten dicsőségére élte az életét, segítette a legelesettebbeket, felismerve, hogy saját gazdagságát nem tarthatja meg magának, hanem szolgálnia kell vele másokat.

Érdemes kiselőadásként kiadni Albert Schweitzer életének feldolgozását, mert azáltal, hogy egy-két tanulónak kicsit mélyebben kell beleásnia magát az ő életébe, ők találhatják meg azt, ami érzelmileg megérinti őket, és ezáltal tényleg személyessé válhat a példája.

A munkafüzet feladatai lehetőséget adnak arra, hogy továbbvigyük mind a társadalmi missziók témáját, ezzel utalva Albert Schweitzerre, mind a református sajtótermékek témakörét, melyekben kapcsolódhatunk Huszár Gálhoz.

A TÉMÁHOZ KAPCSOLÓDÓ KÖVETELMÉNYEK:

<u>Minimum</u>	<u>Optimum</u>
<ul style="list-style-type: none"> • Bátorítással vegyen részt az órán a hittanoktató által kezdeményezett feladatokban, játékokban, közös beszélgetésekben, közös éneklésben, imádkozásban. • Saját korosztályának és egyéni sajátosságainak megfelelő szinten: <ul style="list-style-type: none"> ○ Ismerje Huszár Gál és Albert Schweitzer életét, tanári kérdések alapján tudja elmondani tevékenységüket, értékelje azokat. ○ Ismerje fel saját Istentől kapott értékeit és segítséggel tudja elmondani. ○ Ismerje és segítséggel értelmezze a lecke Igéjét: Lukács 12,33. 	<ul style="list-style-type: none"> • Önként és aktívan vegyen részt az órán a hittanoktató által kezdeményezett feladatokban, játékokban, közös beszélgetésekben, közös éneklésben, imádkozásban. • Saját korosztályának és egyéni sajátosságainak megfelelő szinten: <ul style="list-style-type: none"> ○ Ismerje Huszár Gál és Albert Schweitzer életét, önállóan tudja elmondani tevékenységüket, értékelje azokat. ○ Ismerje fel saját Istentől kapott értékeit, és tudjon tervet készíteni, hogyan tudja mások javára hasznosítani. ○ Ismerje és tudja értelmezni a lecke Igéjét: Lukács 12,33.

Ének javaslat	151. vagy 372. dicséret, Huszár Gál énekeskönyvéből	
Házi feladat	Munkafüzet 4. feladata.	MFEI 35. o. 4. f. MFGY 28. o. 4. f.

TOVÁBBI ÖTLETEK

Albert Schweitzer élete:

<https://www.youtube.com/watch?v=g9u4spxOu8w>

Albert Schweitzer: Az élet tisztelete

<https://www.youtube.com/watch?v=Mj17rVC1ghc>

Imádságra nevelés

<p>Uram, Isten, siess</p> <p>1. Ének gyakorlása TK 43. o. lévő 151. dicséret gyakorlása.</p> <p>2. Önként jelentkezők Feladatutasítás: Három önként jelentkezőre van szükség. Fogalmazzatok meg hangosan olyan hálaadó imádságot, ami a lecke szövegéhez kapcsolódik.</p> <p>3. Imádkozás Feladatutasítás:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Álljunk félkörbe. • Az önként jelentkezők szembe állnak a többiekkel. • Imádkozás menete: Először együtt elmondjuk az ének szövegét, utána az 1. önkéntes mondja el az imádságát. Ismét ének szövegének elmondása, majd a 2. önkéntes. Utána ének, és a 3. önkéntes. Végül énekelve a 151. dicséret 	<table border="1"> <tr> <td>műfaj</td> <td>kérő</td> </tr> <tr> <td>megfogalmazás</td> <td>kötött imádság és önkéntesek saját imádsága</td> </tr> <tr> <td>imádkozás</td> <td>hangosan</td> </tr> <tr> <td>csoport felosztása</td> <td>önkéntesek és csoport</td> </tr> <tr> <td>kapcsolódás</td> <td>TK 43. o. 151. dicséret</td> </tr> <tr> <td>hely</td> <td>óra vége</td> </tr> <tr> <td>fejlesztési terület</td> <td>imádság csoport nevében</td> </tr> <tr> <td>hittanosok</td> <td>közös ima</td> </tr> <tr> <td>hittanoktató</td> <td>kísér</td> </tr> <tr> <td>eszközök</td> <td>TK</td> </tr> </table>	műfaj	kérő	megfogalmazás	kötött imádság és önkéntesek saját imádsága	imádkozás	hangosan	csoport felosztása	önkéntesek és csoport	kapcsolódás	TK 43. o. 151. dicséret	hely	óra vége	fejlesztési terület	imádság csoport nevében	hittanosok	közös ima	hittanoktató	kísér	eszközök	TK
	műfaj	kérő																			
megfogalmazás	kötött imádság és önkéntesek saját imádsága																				
imádkozás	hangosan																				
csoport felosztása	önkéntesek és csoport																				
kapcsolódás	TK 43. o. 151. dicséret																				
hely	óra vége																				
fejlesztési terület	imádság csoport nevében																				
hittanosok	közös ima																				
hittanoktató	kísér																				
eszközök	TK																				

Élménypedagógiai játék: BIZALOMUTAZÁS

Szükséges eszközök: balesetmentes helyszín

Időigény: csoport létszámától függő

Típus: bizalom, együttműködés

Teológiai kapcsolódás: Felelősek vagyunk a ránk bízottakért. A képességeinkért, az anyagi dolgokért és az emberekért, azokért, akikkel egy közösségbe tartozunk.

Előkészület: 5-6 fős csapatokat alkotunk.

Szabály minden csoportnak:

- Balesetveszélyre figyelni kell.
- Szállításban mindenkinek részt kell venni.

Instrukciók:

A csoportnak van egy nagyon értékes kincse. (*Rámutatunk az egyik gyerekre, akit kinevezünk kincsnek.*) De veszélyben van, mert szeretnék tőletek ellopni. Ezért egy biztonságos helyre kell elmenekteni. Át kell juttatnotok egy másik helyszínre. Eldönthetitek a szállítás módját ti. Fontos, hogy senki sem sérülhet közben, és mindenkinek részt kell venni a szállításban.

Variáció:

A következő körben lehet másik gyerek a „kincs”. Mindenki sor kerülhet a szállítás során.

Megbeszélés:

- I. Tények: Hogyan találtátok ki a szállítás módját? Változtattátok-e szállítás módját? Hogy ment a feladat? Mi okozott nehézséget? Vállaltál-e felelősséget a játék során?
- II. Érzések: Milyen érzés volt, amikor rajtad múlt, hogy átjusson a másik, és ne sérüljön meg? Éreztél-e felelősséget? Amikor téged szállítottak, mit éreztél? Féltél-e, amikor vittek? Mennyire érezted, hogy valami rajtad múlik?
- III. Tapasztalat: Mit tanultál meg a felelősségről?

Eredeti játék: Matthew D. Liddle: Tanítani a taníthatatlant, Budapest, 2008